

اختلالات شخصیت محور ۲

DSM-III-R

Schizotypal R نقص در روابط بین فردی در رفتار، ظاهر و افکار عجیب و غریب حداقل با ۵ تا از خصوصیات زیر مشخص می‌شود:

- ۱- نداشتن دوست نزدیک و محرم
- ۲- کلام عجیب و غریب، بی‌محتوا، خارج از موضوع، مبهم و انتزاع نامتناسب
- ۳- عاطفه نامتناسب
- ۴- اضطراب اجتماعی مفرط
- ۵- رفتار یا ظاهر غریب، ناجور و نامتعارف
- ۶- باورهای ناجور و با تفکر سحرآمیز
- ۷- افکار پارانوئیدی یا سوء ظن
- ۸- تجربیات درکی غیرعادی
- ۹- عقاید مرجع

Schizoid R بی‌تفاوتی اجتماعی و بیان محدود هیجانات حداقل با ۵ تا از خصوصیات زیر مشخص می‌گردد:

- ۱- نداشتن دوست نزدیک و محرم
- ۲- عاطفه محدود
- ۳- بی‌تفاوت نسبت به تعریف یا انتقاد دیگران
- ۴- نداشتن تمایل به تجربه جنسی با دیگران و به صورت اندک
- ۵- تمایل کم برای روابط نزدیک
- ۶- انتخاب فعالیت‌های انفرادی
- ۷- تجربه یا ادعای خشم به صورت اندک
- ۸- بی‌علاقه نسبت به دیگران

Avoidant R نگرانی اجتماعی، ترس از ارزیابی منفی و کمرویی حداقل با ۵ تا از خصوصیات زیر مشخص می‌شود:

- ۱- نداشتن دوست نزدیک و محرم
- ۲- جریحه دار شدن سریع احساسات یا انتقاد یا عدم تأیید
- ۳- تمایل نداشتن به معاشرت، مگر این که اطمینان از قابل قبول واقع شدن داشته باشد
- ۴- اجتناب از فعالیت‌های اجتماعی یا شغلی که نیازمند تماس‌های بین فردی زیادی است
- ۵- ترس شدید از تجربه تازه با مردم
- ۶- نگران بودن از مسخره شدن یا خجالت زده شدن (شرمنده شدن)
- ۷- نگران از دست دادن کنترل یا داشتن یک تکانه غیرقابل قبول
- ۸- بزرگ کردن خطرات فیزیکی یا خطرات مربوط به موقعیت‌های روزمره
- ۹- اجتناب از فعالیت‌های روزانه به علت ترس از این که مبادا دچار ناراحتی فیزیکی یا خستگی مفرط شود.

Self-defeating (Masochistic) P. احساساتی از رفتار معذبان‌ه و خود شکن که حداقل با خصوصیات زیر مشخص می‌شود:

- ۱- حفظ روابط با افرادی که از وی بهره‌کشی، سوء استفاده یا بدرفتاری می‌کنند علی‌رغم داشتن فرصت برای انتخاب بهتر
- ۲- اعتقاد داشتن مبني بر این که از علائق خود به خاطر دیگران باید گذشت
- ۳- طرد کمک، هدیه یا توجه از طرف دیگران با این تصور که به وی تحمیل می‌کنند یا بار سنگینی است
- ۴- بهتان نسبتاً مستقیم یا غیرمستقیم در مورد شروع کردن به ناسپاسی
- ۵- کارشکنی در اهداف مورد نظر خویش
- ۶- رد فرصت‌های لذتبخش تکراری
- ۷- بدبینی دائمی در مورد آینده و اشتغال ذهنی یا بدترین جنبه‌های گذشته و حال
- ۸- تفکر فقط در مورد بدترین ویژگی‌های خود و نادیده گرفتن خصوصیات مثبت خویش

Dependent P رفتار وابسته و مطیعانه حداقل با ۵ تا از خصوصیات زیر مشخص می‌شود:

- ۱- اجازه دادن به دیگران برای گرفتن اکثر تصمیمات مهم زندگی
- ۲- ناتوان در انجام کارها یا برنامه‌ریزی به تنهایی
- ۳- حفظ رابطه با افرادی که با وی مدارا نمی‌کنند به علت ترس از تنها شدن
- ۴- رنجش سریع در برابر انتقاد یا عدم تأیید
- ۵- موافقت با افراد حتی وقتی معتقد است اشتباه می‌کنند
- ۶- به دنبال تأیید اطمینان بخشی و تحسین بطور دائمی
- ۷- انجام کارهای نامطلوب و خفت‌آور جهت جلب محبت دیگران
- ۸- اشتغال ذهنی با ترس از رها شدن
- ۹- احساس درماندگی و ناراحتی از تنهایی، دست زدن به هر کاری برای فرار از تنهایی
- ۱۰- احساس درماندگی و گیجی در زمانی که رابطه نزدیکی به پایان می‌رسد

Passive aggressive P مقاومت نافع در مقابل درخواست عملکرد شغلی و اجتماعی مناسب حداقل با ۵ تا از خصوصیات زیر:

- ۱- مسامحه
- ۲- اعتراض ناحق از این که دیگران خواسته‌های غیرمنطقی از وی دارند
- ۳- انجام کارها به صورت کند و سرسری گرفتن آنها زمانی که مایل به انجام آنها نیست
- ۴- اجتناب از وظایف و تعهدات با وانمود کردن به فراموشکاری
- ۵- انتقاد غیرمنطقی یا توهین‌آمیز از افراد مسئول و قدرتمند
- ۶- اخمو و تحریک‌پذیر و مشاجره‌آمیز در برابر کاری که مایل به انجام آن نیست
- ۷- رنجیدن از توصیه‌های مفید دیگران جهت بالا رفتن کارایی خود
- ۸- کند کردن تلاش دیگران به وسیله کوتاهی در انجام سهم خود در کارهای مشترک
- ۹- تصور این که کارش را بهتر از آنچه دیگران تصور می‌کنند انجام داده است

Histrionic R هیجان زدگی و توجه طلبی حداقل با ۴ تا از خصوصیات زیر مشخص می‌گردد:

- ۱- محتوای کلام اغراق آمیز و افراطی
- ۲- اغراق در بیان هیجانات
- ۳- دائماً خواستار اطمینان بخشی، تأیید یا تحسین
- ۴- ظاهر با رفتار اغواگرانه جنسی بطور نامتناسب
- ۵- نگرانی در موقعیتهایی که کانون توجه نمی‌باشد
- ۶- نگرانی بیش از حد در مورد ظاهر فیزیکی
- ۷- تلقی شدن به وسیله دیگران به صورت سطحی و نداشتن صداقت علی‌رغم ظاهر گرم و جذاب
- ۸- خودمدار

Borderline P. بی‌ثباتی در خلق، روابط بین فردی و خودانگار، با حداقل ۵ تا از خصوصیات زیر مشخص می‌گردد:

- ۱- الگویی از روابط بین فردی بی‌ثبات و احساساتی با نوسان بین دو قطب بی‌ارزش‌نمایی و بیش از حد آرمانی‌سازی
- ۲- تکان‌شوری در زمینه‌هایی که ضرر شخصی به دنبال دارد: ولخرجی- قمار
- ۳- بهره‌کشی در روابط بین فردی
- ۴- بی‌ثباتی عاطفی
- ۵- اختلال هویت بارز و مشخص
- ۶- رفتار، ژست با تهدید و خودکشی عودکننده یا رفتار قطع عضو
- ۷- خشم نامتناسب و شدید یا فقدان کنترل خشم
- ۸- احساس مزمن پوچی و کسالت

Narcissistic P. حساسیت بیش از حد و درگیر کردن خود به ارزیابی دیگران و فقدان همدلی حداقل با ۵ تا از خصوصیات زیر مشخص می‌گردد:

- ۱- واکنش به انتقاد یا احساس از خشم، بی‌آبرو کردن و تحقیر
- ۲- بهره‌کشی در روابط بین فردی
- ۳- احساس واهی از مهم بودن خود
- ۴- نیاز دائمی به توجه و تحسین
- ۵- الگویی از روابط بین فردی بی‌ثبات و احساساتی با نوسان بین دو قطب بی‌ارزش‌نمایی و بیش از حد آرمانی‌سازی
- ۶- اشتغال ذهنی با فانتزی‌های موفقیت، قدرت، مهارت، زیبایی و عشق ایده‌آل
- ۷- استحقاق: انتظار لطف و توجه خاص بدون تصور مسئولیت‌پذیری متقابل
- ۸- اعتقاد داشتن مبنی بر این که مشکلاتش خاص خودش هستند و فقط توسط افراد خاص قابل فهم می‌باشند
- ۹- بی‌اعتنایی آگاهانه به احساسات دیگران
- ۱۰- اشتغال ذهنی با احساس حسادت

Obsessive-compulsive P. کمال‌طلبی و انعطاف‌ناپذیری با حداقل ۵ تا از خصوصیات زیر مشخص می‌شود:

- ۱- بیان محدود هیجانات گرم و پرشور

- ۲- سمجرات سرسخت كه ديگران اظهار نمايند روش انجام كارهاي او صحيح مي‌باشد
- ۳- فقدان سخاوتمندي در دادن وقت، پول يا هدايا زماني كه نتيجه آن نفع غيرشخصي است
- ۴- كمال‌طلبي
- ۵- اشتغال ذهني با جزئيات، قوانين، ترتيب فهرستها، سازماندهي با برنامه‌ها طوري كه فعاليت اصلي لوٲ شود
- ۶- بيش از حد با وجدان، دقيق و انعطاف‌ناپذير در مورد موضوعات اخلاقي
- ۷- بي‌تصميمي
- ۸- دلبستگي زياد به كار و بهره‌وري تا اين حد كه از فعاليتهاي سرگرم‌كننده و دوستي محروم مي‌شود
- ۹- ناتواني در كنار گذاشتن موضوعات كه‌نه يا بي‌ارزش حتي زماني كه بار ارزش عاطفي ندارند

Paranoid P. گرايش غيرموجه براي تغيير اعمال مردم و اتفاقات تهديد‌آميز با حداقل ۴ تا از خصوصيات زير مشخص مي‌گردد:

- ۱- بدون دليل كافي، انتظار، سوء استفاده يا آسيب ديدن از طرف ديگران
- ۲- بطور ناحق وفاداري يا قابليت اعتماد دوستان يا همكاران را مورد سؤال قرار دادن
- ۳- تعبير كردن اتفاقات يا اظهار نظرهاي بي‌خطر بصورت معاني تهديد‌آميز
- ۴- نگراني بي‌دليل در مورد وفاداري همسر يا شريك جنسي
- ۵- اكراه براي اعتماد كردن به ديگران به علت ترس از اين كه از اطلاعاتش بر ضد وي استفاده شود
- ۶- اشتغال ذهني با عقايد توطئه‌آميز بدون دليل در مورد اتفاقات جديد
- ۷- زود احساس تحقير مي‌كند و با خشم واكشن نشان مي‌دهد و حمله متقابل مي‌كند
- ۸- حسادت مي‌كند و بدون گذشت به توهين و اهانت

Aggressive (Sadistic) P. تمايل شديد در بكارگيري رقابت سلطه‌جويانه و رفتارهاي خصمانه با حداقل ۵ تا از خصوصيات زير مشخص مي‌گردد:

- ۱- احساس رضايت از ارباب، اعمال زور و تحقير ديگران
- ۲- از نظر كلامي بطور وضوح بددهن و فحش‌آميز اگر چه رفتار وحشيانه از نظر فيزيكي ندارد
- ۳- متهور، جسور، پوست كلفت و ظاهراً بي‌اعتنا به درد
- ۴- نسبت به تأثير اعمال مخرب خود آگاهانه بي‌تفاوت است
- ۵- ويژگي‌هاي خودمانند، از نظر اعتماد به نفس مستقل، از نظر انرژي برحرارت و از نظر واقعيت‌گرائي جدي
- ۶- كمبود خاطرات احساسبي، عواطف پرمهر و حساس، تعارض، شرم و گناه را نشان مي‌دهد
- ۷- خلق و خوي ستيزه جو و تحريك‌آميزش به سرعت در مشاجره و گفتگو شعله‌ور مي‌شود
- ۸- كشتش بطرف چالش ريسك و آزار رسانيدن به علاوه نترس و جسور در تنبيه و خطر

۹- خودکامگی، عدم بردباري اجتماعي، تعصب و پيشداوري را نشان مي‌دهد

: Antisocial P.

- A- حداقل سن ۱۸ سال
- B- اختلال سلوك از قبل از ۱۵ سالگي با سابقه حداقل ۴ مورد يا بيشتر از:
 - ۱- غالباً از زير كار در رو
 - ۲- اخراج يا تعليق از مدرسه
 - ۳- دستگيري يا ارجاع به دادگاه نوجوانان
 - ۴- فرار شبانه از منزل
 - ۵- دروغگويي
 - ۶- رابطه جنسي ارادي كه برخلاف انتظار فرهنگ حاكم باشد
 - ۷- استفاده از مواد مخدر و دخانيات قبل از زماني كه فرهنگ حاكم بپذيرد
 - ۸- دزدي مكرر
 - ۹- اقدام به ويرانگري مكرر
 - ۱۰- شروع‌كننده نزاع و كتكاري به طور مكرر
 - ۱۱- نقض قوانين در مدرسه و منزل بطور مكرر
- C- الگوي رفتار ضد اجتماعي و غيرمسئولانه از ۱۵ ساگلي به وسيله حداقل ۴ تا از خصوصيات زير مشخص مي‌شود:
 - ۱- ناتواني براي حفظ رفتار شغلي با ثبات
 - ۲- بي‌احتياطي نسبت به سلامتي خود و ديگران
 - ۳- ناتواني براي سازگاري با موازي اجتماعي در ارتباط با رفتارهاي قانوني
 - ۴- تحريك‌پذيري و پرخاشگري
 - ۵- به عنوان والد يا قيم: فقدان توانايي عملکرد به عنوان شخص مسئول
 - ۶- فقدان اساس پشيماني
 - ۷- قصور مكرر در به جا آوردن مسئوليتهاي مالي
 - ۸- ارزش قائل نشدن براي حقيقت
 - ۹- ادامه ندادن به رابطه تك همسري به مدت يكسال يا بيشتر
 - ۱۰- شكست در طرح‌ريزي از قبل يا رفتارهاي تكانشي